

Niesziekte

Preventie en vaccinatie voor kittens en katten

Niesziekte

Bij niesziekte is sprake van een ontsteking van de voorste luchtwegen en vaak ook van de conjunctiva. Meerdere ziekteverwekkers (viraal en bacterieel) en managementfactoren kunnen een rol spelen. De belangrijkste ziekteverwekkers zijn feline herpesvirus (FHV) en feline calicivirus (FCV). Ook de bacteriën *Bordetella bronchiseptica* en *Chlamydia felis* worden gezien als primaire pathogenen van niesziekte.

Waarom kittens vaccineren tegen niesziekte?

Vaccinatie tegen niesziekte geeft geen 100% bescherming. Niesziekte is een complexe ziekte waarbij infectieuze en niet-infectieuze factoren (stress, "katdichtheid", etc.) een rol spelen. Uit een recente studie¹ kwam naar voren dat 9,2% van de katten in Europa positief test op het FCV (in Nederland was dit zelfs 16,2%). Vaccinatie is dan ook van groot belang om de kans op en de ernst van niesziekte bij het individuele dier zo klein mogelijk te maken. Zeker gezien de lage vaccinatiegraad van katten in de Benelux.

De kans op complicaties ten gevolge van niesziekte bij gevaccineerde katten is aanzienlijk kleiner, maar ook het risico van individuele verspreiding van niesziektekiemen is dan minimaal. Dit is belangrijk voor de bescherming van de kattenpopulatie (populatie immuniteit).

Wat is het niesziekte vaccinatieadvies voor kittens?

- Kittens moeten minimaal twee keer gevaccineerd worden tegen FHV en FCV.
- Standaard wordt geadviseerd te vaccineren op 8-9 en op 12-13 weken leeftijd.
- In hoogrisico-situaties wordt een derde kittenvaccinatie op 16 weken geadviseerd.
- Wanneer katten tussen de 6 en 12 maanden oud zijn, moeten alle katten een boostervaccinatie krijgen. Dan pas is de basisvaccinatie afgerond.

Adviesvaccinatieschema

Leeftijd	Vaccinatieadvies tegen niesziekte (FCV/FHV)
5-6 weken	● ^a
8-9 weken	●
12-13 weken	●
15-16 weken	● ^b
6-12 maanden	● ^c

- In een omgeving met hoge infectiedruk is het advies volgens ABCD en WSAVA richtlijnen om eerder te beginnen met vaccineren en om elke 2-3 weken te vaccineren tot de leeftijd van 16 weken of totdat de kittens weg zijn uit de omgeving met hoge infectiedruk.
- Een derde vaccinatie op 15-16 weken leeftijd wordt aangeraden bij kittens in een omgeving met een hoge infectiedruk (kattenasiels) en bij kittens van poezen met hoge vaccin-geïnduceerde antistoffiters (catteries).
- De WSAVA adviseert om de basisvaccinatie af te ronden op de leeftijd van 6-12 maanden leeftijd (de ABCD tussen de 10-16 maanden).

Hoe vaak moet u volwassen katten vaccineren tegen niesziekte?

In de vaccinatierichtlijnen van de ABCD² en WSAVA³ vindt u adviezen voor vaccinatieschema's. Het algemene advies is om katten met een hoog risico op niesziekte jaarlijks te vaccineren en katten met een laag risico om de 3 jaar. Daarnaast wordt geadviseerd om katten elke drie jaar tegen kattenziekte te vaccineren.

Wanneer is er sprake van hoog of laag risico op niesziekte?

Veel katten hebben in het algemeen een hoog risico op niesziekte vanwege de hoge katdichtheid, de lage vaccinatiegraad (volgens schattingen is slechts 25% van de katten goed gevaccineerd) en het feit dat de meeste katten naar buiten gaan.

Hoog risico: advies is jaarlijks vaccineren	Laag risico: advies is driejaarlijks vaccineren
Buitenkatten	Binnenkatten die solitair leven*
Katten in huishoudens met meerdere katten	
Pensionkatten	
Katten in catteries	
Katten in asielen	

*Let op: het risico op niesziekte bij solitair levende binnenkatten is zeker het eerste jaar na vaccinatie laag. In de richtlijnen^{2,3} wordt echter de restrictie gemaakt dat binnenkatten na de periode van 3 jaar hoogrisico-katten zijn, omdat ze nooit een natuurlijke boost krijgen.

Jaarlijks vaccineren tegen niesziekte en driejaarlijks vaccineren tegen kattenziekte is daarom het advies

Advies vaccinatieschema volwassen kat

Leeftijd	Niesziekte (FHV en FCV)	Kattenziekte en niesziekte (FPV, FHV en FCV)
2 ^e levensjaar	●	
3 ^e levensjaar	●	
4 ^e levensjaar		●
5 ^e levensjaar	●	
6 ^e levensjaar	●	
7 ^e levensjaar		●
8 ^e levensjaar	●	
Etc.		

Wist u dat...

- Niesziekte vooral voorkomt in situaties met kat-kat contacten zoals bij buitenkatten of in huishoudens met meerdere katten, catteries of pensions?
- Besmetting kan plaatsvinden door zieke katten met niesziekte, maar ook door klinisch gezonde dragers?
- Er talrijke dragers aanwezig zijn in de kattenpopulatie en dat dragers een belangrijke rol spelen als vector van pathogenen?

1. M. Alfonso et. al., A multi-national European cross-sectional study of feline calicivirus epidemiology, diversity and vaccine cross-reactivity. Vaccine, 2017
2. www.abcdcatsvets.org
3. www.wsava.org